

Praktiniai pavyzdžiai mokytojams

Susijusi mokomoji medžiaga: M3-T3-MLC1 – DI palaikomos prieinamumo ir pagalbinės technologijos

1 užduotis – mokytojo savarankiškam mokymuisi

Užduoties tikslas: atrasti kasdieniuose įrenginiuose jau esančias DI palaikomas prieinamumo funkcijas ir įvertinti jų kokybę savo dėstomo dalyko kontekste.

Pavadinimas: Prieinamumo ekskursija po mano įrenginius

Užduotis: keturių integruotų ar nemokamų įrankių išbandymas su viena iš savo mokymo medžiagų ir jų įvertinimas.

Trukmė: 30 minučių

Darbo forma: individualus darbas

Priemonės: jūsų nešiojamasis kompiuteris ir išmanusis telefonas (Windows / macOS, Android / iOS), Edge arba Chrome naršyklė, Be My Eyes arba Seeing AI / Lookout programėlė

Nurodymai:

1. Įjunkite tiesioginius subtitrus¹ (arba, jei jūsų įrenginyje jie neveikia lietuvių kalba, Live Transcribe ar YouTube automatinius subtitrus) ir paleiskite trumpą savo dalyko vaizdo įrašą. Užsirašykite, kaip tiksliai subtitruojami profesiniai terminai.
2. Atidarykite vieną iš savo užduočių lapų naršyklėje arba Word programoje ir naudokite funkciją Skaityti garsiai / Immersive Reader. Išbandykite eilutės fokusavimą ir kitą fono spalvą.
3. Nufotografuokite dirbtuvių objektą arba spausdintą instrukciją (be žmonių) ir paprašykite DI apibūdinimo programėlės jį apibūdinti ar perskaityti. Patikrinkite apibūdinimą.
4. Integruota diktavimo funkcija padiktuokite trumpą pastraipą. Suskaičiuokite, kiek prireikė pataisymų.
5. Apibendrinkite lentelėje: įrankis, kas veikė, kas neveikė, kuriems mokiniams tai galėtų būti naudinga.

Išvados:

- Daugelis naudingų prieinamumo įrankių yra nemokami ir jau įdiegti.
- Kokybė priklauso nuo kalbos, terminijos ir triukšmo – būtina išbandyti su savo medžiaga.
- Pačiam išmanyti įrankius – pirmas žingsnis siekiant juos pasiūlyti mokiniams.

¹ **Live Captions** (tiesioginiai subtitrai) – tai funkcija, kuri bet kokį įrenginyje leidžiamą garsą, pvz., vaizdo įrašus, tinklalaidės ar skambučius, realiuoju laiku paverčia tekstu ir rodo jį kaip subtitrus. Ją galima rasti Android ir naujesnių Apple įrenginių prieinamumo nustatymuose. **Live Transcribe** – atsisiunčiama programėlė, kuri transkribuoja mikrofono užfiksuotą kalbą, todėl, pavyzdžiui, vaizdo įrašą reikia garsiai paleisti šalia jos. Galiausiai YouTube automatinius subtitrus galima įjungti vaizdo įrašo nustatymuose.

2 užduotis – darbas klasėje su mokiniais

Užduoties tikslas: padėti mokiniams atpažinti mokymosi medžiagos kliūtis ir įrankius, galinčius jas sumažinti.

Pavadinimas: Kliūčių medžioklė

Užduotis: grupės analizuoja mokymosi medžiagą išgalvotų naudotojų požiūriu ir išbando vieną kliūtį mažinantį įrankį.

Trukmė: 45 minutės

Darbo forma: darbas grupėse (3–4 mokiniai)

Priemonės: užduočių lapas, trumpas vaizdo įrašas ir dirbtuvių instrukcija; išgalvotų personažų kortelės; mokyklos įrenginiai su integruotomis prieinamumo funkcijomis

Nurodymai:

1. Kiekviena grupė gauna medžiagą ir dvi išgalvotų personažų korteles (pvz., „Domas, kuris prastai girdi“, „Eglė, kuri lėtai skaito“, „Marius, kuris negali naudotis dešine ranka“).
2. Grupės išvardija kliūtis, su kuriomis personažai susidurtų naudodamiesi medžiaga.
3. Kiekviena grupė pasirenka vieną kliūtį ir išbando ją mažinantį įrankį (subtitrai, skaitymas balsu, diktavimas, vaizdo apibūdinimas).
4. Grupės pristato savo išvadas: kas padėjo, kas nepadėjo ir kaip būtų galima patobulinti pačią medžiagą.

Išvados:

- Kliūtys dažnai slypi medžiagoje, o ne žmoguje.
- Integruoti įrankiai gali pašalinti daug kliūčių – ir padėti visiems.
- Patobulinti pačią medžiagą dažnai geriau nei vėliau pridėti įrankį.

Pastabos mokytojams:

- Naudokite tik išgalvotus personažus; šios veiklos metu niekada neaptarinėkite konkrečių klasės draugų poreikių.
- Prieš pamoką pasitikrinkite mokyklos taisykles dėl kameros ir mikrofono naudojimo.

Autorių teisės © 2026 VITA konsorciumas

Šia medžiaga galima dalintis ir ją adaptuoti pagal Creative Commons Priskyrimo — Analogiško platinimo 4.0 tarptautinės licencijos (CC BY-SA 4.0) sąlygas.

Finansuojama Europos Sąjungos. Išsakytos nuomonės priklauso tik autoriui(-iams) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros nuomonę.